T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2026/11948-S.26.16553

BAŞVURU NO : 2026/282

KARAR TARİHİ : 03/07/2026

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN : TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ
Adres:turkpsikologlardernegi@hs01.kep.tr

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ : GÖKHAN MALKOÇ,TCKN:13382295070
Adres:KÜÇÜKBAKKALKÖY MAH. DORUK SK. NO: 7 C İÇ KAPI NO: 7 ATAŞEHİR/İSTANBUL

BAŞVURUYA KONU İDARE : SAĞLIK BAKANLIĞI

BAŞVURUNUN KONUSU : Psikologluk mesleğinin icrası ile ilgili talepler hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 05/01/2026

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza yapılan başvuruda özetle; 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un Ek 13'üncü maddesinde fizyoterapist, diyetisyen, odyolog gibi meslek gruplarının lisans mezuniyeti ile sağlık meslek mensubu statüsü kazanmasına rağmen psikoloji lisans mezunlarının bu statüden sayılmadığı, psikologların klinik psikoloji alanında yüksek lisans yapma koşuluna bağlanmasının Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğunu, ayrıca, 657 sayılı Kanun'da Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı'nda sayılmaları ile Danıştay kararlarında Sağlık Bilimi Lisansiyeri olarak kabul edilmelerine rağmen, Sağlık Bakanlığı uygulamalarında ve ilgili serbest meslek icrası yönetmeliklerinde sağlık personeli sayılmamalarının idarenin bütünlüğü ilkesiyle çeliştiğini belirterek, psikologların mesleklerini serbestçe icra edebilmeleri önündeki idari engellerin kaldırılmasını, uygulamadaki çelişkilerin giderilmesini ve lisans mezuniyeti ile sağlık meslek mensubu kabul edilmelerini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzca Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Sağlık Politikaları Kurulundan detaylı bilgi ve belge talebinde bulunulmuş olup; anılan İdareler tarafından Kurumumuza verilmiş olan cevabi yazı ve eklerinde yer alan açıklamalarında;

2.1. Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda özetle;

2.1.1. Bakanlık bünyesinde adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinde 496, ceza infaz kurumu ve denetimli serbestlik müdürlüklerinde 1042 olmak üzere toplam 1538 psikolog görev yaptığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

2.1.2. Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinde görev yapan psikologların; mağdurların bireysel ihtiyaçlarını belirleme, psiko-sosyal destek sağlama, adli süreçte rehberlik yapma, sosyal inceleme raporu hazırlama ve koruyucu tedbirlerin takibi gibi çok yönlü görevler üstlendiği,

2.1.3. Ceza ve hukuk yargılaması süreçlerinde adli görüşmecilerin; beyanın sağlıklı bir şekilde alınmasına ve mağdurun ikincil travma yaşamasının önlenmesi amacıyla yargı makamları ile mağdur arasında köprü vazifesi gördüğü,

2.1.4. Düzenlenen adli görüşmeci raporunun klasik bilirkişi raporu niteliği taşımadığı, yargılama için önemli olabilecek hususları içeren tamamlayıcı nitelikte bir belge olduğu ve hâkim açısından bağlayıcı olmayıp sadece bilgilendirici nitelikte olduğu, hâkimin delilleri serbestçe takdir yetkisine sahip olduğu,

2.1.5. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan psikologların psiko-sosyal yardım servislerinde; personel ve hükümlülerin ruh ve beden sağlığı ve bütünlüğüne ilişkin koruyucu, geliştirici programları araştıran, uygulayan, hükümlülerin kurum yaşamına ve toplumsal yaşama uyum sağlamalarına yardımcı olan görevler ifa ettikleri,

2.1.6. Ceza infaz kurumlarında görev yapan personelin hizmet sürelerine her 360 gün için 90 gün fiili hizmet süresi zammı eklendiği, bu kapsamda yararlandırılacak azami sürenin aylık 5,41 gün, yıllık ise 65 gün olarak uygulandığı,

2.2. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda özetle;

2.2.1. 29.03.2020 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin 12'nci maddesi uyarınca psikologların psiko-sosyal yardım servislerinde çalıştırıldığı; bu servisin, personel ve hükümlülerin ruh ve beden sağlığı ve bütünlüğüne ilişkin koruyucu, geliştirici programları araştıran, uygulayan, gerektiğinde tedavi sürecine katılarak psikolojik destek ve müdahalede bulunan, hükümlülerin kurum yaşamına ve toplumsal yaşama uyum sağlamalarına yardımcı olan ve bireyin yeniden suç işlemesini engelleyecek önlemleri alan bir birim olduğu,

2.2.2. Ceza infaz kurumu ve denetimli serbestlik müdürlüklerinde 06.03.2026 tarihi itibarıyla 1042 psikoloğun görev yaptığı,

2.2.3. 694 sayılı KHK'nın 153'üncü maddesi ile 5510 sayılı Kanun'un 40'ıncı maddesi uyarınca, ceza infaz kurumlarında görev yapan ve hükümlü/tutuklularla bilfiil irtibat içinde olan görevlilerin çalışma sürelerine (her 360 gününe 90 gün) fiili hizmet süresi zammı eklenmesinin öngörüldüğü,

2.2.4. Bu kapsamda SGK duyurusu uyarınca fiili hizmet süresi zammı prim belgelerinin gönderilmesinde, yararlandırılacak azami fiili hizmet süresi zammı (FHZ) gün sayısının aylık 5,41 gün, yıllık ise 65 gün olarak bildirilmesi gerektiği,

2.3. Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda özetle;

2.3.1. Başkanlığın başlıca görevleri arasında; mağdurlara adli süreçteki hakları hakkında bilgilendirme yapılması, kırılgan gruba dâhil mağdurlara yönelik hizmetlerin geliştirilmesi, tekrarlanan mağduriyetleri önleyici tedbirler alınması ve adalete erişimlerinin güçlendirilmesinin yer aldığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

2.3.2. Tüm suç mağdurlarına psiko-sosyal destek sağlamak amacıyla kurulan ve 81 ilde 178'e ulaşan Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerindeki altı ayrı büroda görev yapan psikologların; mağdurların adli sürece etkin katılımını sağlamak ve ikincil örselenmeyi önlemek üzere çalıştıkları,

2.3.3. Halihazırda 178 adliyede faaliyet gösteren Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinde (ADM); 29 ADM müdürü, 88 ADM müdür yardımcısı, 499 psikolog, 689 sosyal çalışmacı ve 273 pedagog olmak üzere toplam 1.578 personel görev yapmakta olduğu,

2.3.4. Psikologların Kırılgan Grup Destek Bürosu, Ceza Yargılaması Destek Bürosu, Hukuk Yargılaması Destek Bürosu ve Çocuk Teslimi Bürolarında; bireysel değerlendirme yaparak adli destek planı oluşturma, vaka yönetimi modeliyle süreci takip etme, aile ve hukuk mahkemelerinde taraflar ve çocuklarla görüşmeler yapma gibi görevler üstlendikleri,

2.3.5. Özellikle çocuklar hakkında düzenlenen sosyal inceleme raporlarında; çocuğun fiziksel, psikolojik ve sosyal durumu ile ihtiyaçlarının değerlendirildiği, koruyucu ve destekleyici tedbir önerilerinde bulunulduğu ve bu tedbirlerin etkilerinin her üç ayda bir mahkemeye raporlandığı,

2.3.6. Ceza yargılaması bakımından; CMK'nın 236'ncı maddesi uyarınca çocuk veya mağdurların ifade ve beyanlarının adli görüşme odalarında adli destek görevlisi aracılığıyla alındığı, adli görüşmecinin beyanın sağlıklı bir şekilde alınmasına ve mağdurun ikincil travma yaşamasının önlenmesine yönelik yargı makamları ile mağdur arasında köprü vazifesi gördüğü,

2.3.7. Adli görüşmeci raporunun, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu anlamında çözümü özel veya teknik bilgi gerektiren bir konuda hazırlanan klasik bilirkişi raporu niteliği taşımadığı; görüşmenin genel çerçevesini, kişinin genel durumunu ve beden dilini içeren tamamlayıcı nitelikte bir belge olduğu,

2.3.8. Raporda yer alan güvenilirlik değerlendirmeleri ve koruyucu destekleyici tedbir önerilerinin hâkim açısından bağlayıcı olmayıp sadece bilgilendirici nitelikte olduğu; hâkimin delilleri serbestçe takdir yetkisine sahip olduğu ve rapor doğrultusunda karar verme zorunluluğunun bulunmadığı,

2.3.9. Hukuk yargılaması bakımından; aile mahkemeleri ve diğer hukuk mahkemelerine sunulan hizmetlerde de adli destek görevlilerinin sosyal inceleme raporu hazırlamak, çocuğun duruşmada rahat ifade vermesini sağlamak ve tedbir önermek gibi görevleri ifa ettiği, hukuk yargılamasında da adli görüşmeci raporlarının bağlayıcı olduğuna dair mevzuatta bir hüküm bulunmadığı,

2.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda özetle;

2.4.1. Aile ve Sosyal Hizmet Bakanlığına bağlı sosyal hizmet kuruluşlarında görev yapan psikolog sayısının; İl Müdürlüğünde 495, Çocuk Evleri Sitesinde 242, Çocuk İlk Kabul (İÇES) 41, Çocuk evi Koordinasyon Merkezinde 139, İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesinde 118, Gündüzlü Bakımda 1, Huzurevinde 52, Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi 149, Aktif Yaşam Merkezinde 2, Rehabilitasyon Merkezinde 14, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi 168, Sosyal Hizmet Merkezinde 550, Kadın Konukevinde 115, ŞÖNİM'de 151 olmak üzere toplamda 2237 kişi olduğu,

2.4.2. Sosyal Hizmet Merkezleri ve Çocuk Evleri'nde görevli psikologların vaka incelemesi yerine yoğunluklu olarak Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) ve idari süreçlerde görevlendirilmesi, programın yapısı gereği bütüncül bir yaklaşımı yansıtmakta olduğu, ASDEP, ihtiyaç tespiti, sosyal hizmet modellerinin planlanması, rehberlik, danışmanlık ve vaka takibi gibi geniş bir yelpazeyi kapsadığı için psikologlar bu süreçlerin her aşamasında aktif rol almakta olduğu, bunun yanında, çocuk bakım kuruluşlarında görev yapan psikolog, sosyolog ve çocuk gelişimi gibi alanlardan mezun meslek elemanları,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

sosyal servis personeli veya grup/ev sorumlusu olarak çalışabilmekte olduğunu, sosyal servisteki personel çocuğun uyumu, mahkeme süreçleri, psikososyal gelişim programları ve sağlık takiplerini yürütürken, grup ve ev sorumluları ise çocukların eğitim takibi, yetenek geliştirme, temel alışkanlıklar kazandırma, aile bağlarını güçlendirme ve reşit olduktan sonra hayata hazırlanma gibi doğrudan destek süreçlerini yönetmekte olduğu, Kadın konukevleri ile Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinde (ŞÖNİM) çalışan psikologların görevleri ise ilgili özel yönetmeliklerce belirlendiği,

2.4.3. Yatılı kuruluşlarda tutulan nöbetlerin niteliği ise ilgili nöbet hizmetleri yönergesi kapsamında değerlendirilmekte olduğu, bu nöbetlerin, kuruluşun 24 saat esasına dayalı düzenini, güvenliğini ve işleyişinin sürekliliğini sağlamayı amaçladığı için ağırlıklı olarak idari gözetim ve koordinasyon niteliği taşımakta olduğu, nöbet esnasında personelin kendi uzmanlığı doğrultusunda yapacağı anlık değerlendirme ve müdahalelerin bu genel niteliği değiştirmemekte olduğu, kadın konukevlerinde nöbetçi personel, mesai saatleri dışındaki kabullerden, acil durumlardan ve bilgilendirmelerden sorumluyken, çocuk bakım kuruluşlarında tatil ve mesai dışı zamanlarda hizmetin sürekliliğini sağlamak üzere öncelikle sosyal çalışma görevlileri nöbet tutmakta olduğu, çocuk evlerindeki nöbetçi amirler, güvenliğin takibi ve idari işleyişin yanı sıra çocukların tüm faaliyetlerinin sürdürülmesi, izinsiz ayrılma veya adli vakaların yönetimi gibi süreçlerden de sorumlu oldukları için mesai dışındaki tüm mesleki müdahale süreçlerinde de doğrudan yer almakta olduğu,

2.5. Cumhurbaşkanlığı Sağlık Politikaları Kurulu tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda özetle;

2.5.1. Ülkemiz sağlık sisteminde psikologların, kronik hastalıklardan akut travmalara kadar geniş bir yelpazede kritik hizmet sundukları,

2.5.2. Bu hizmetlerin niteliğinin korunması ve geliştirilmesinin; mesleki uygulama standartlarının, eğitim süreçlerinin ve denetim mekanizmalarının uluslararası (özellikle Avrupa Birliği ve EFPA- Avrupa Psikologlar Dernekleri Federasyonu) normlarla uyumlu hale getirilmesiyle faydalı olacağı,

2.5.3. Psikoloji mesleğindeki icra, standardizasyon, unvan ve yetki belirsizliği gibi temel sorunların çözümü için Sağlık Bakanlığı bünyesinde, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, meslek örgütleri ve bilim insanlarının katılımıyla teknik bir üst kurulun oluşturulabileceği,

2.5.4. Bu kurulun, uluslararası iyi uygulama örneklerini de dikkate alarak psikolog ve klinik psikolog unvan ile yetkilerini netleştirmesinin kritik önem taşıdığı,

2.5.5. Mesleğin eğitim, uygulama ve denetim süreçlerinin bütüncül bir sistem tasarımıyla düzenlenmesi ve bu sürecin oluşturulacak teknik kurul tarafından belirlenmesinin, mesleğin geleceği açısından sağlıklı bir yöntem olacağının değerlendirildiği,

2.6. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Personel Dairesi Başkanlığı tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda özetle;

2.6.1. Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında psikolog kadrosunda istihdam edilen personel bilgisinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında 2, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığında 1, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünde 5 kişinin istihdam edildiği,

2.6.2. Ülkemizde kamu ve özel sektörde psikolog ünvanı ile görev yapan kişi sayısının Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı verileri esas alınmak üzere; Ülkemizde 4/1-a Kapsamında Ocak 2026 Dönemine ait Psikolog sayılarının Psikolog 10.288, Psikolog (Aile Mahkemeleri) 2, Psikolog (Huzurevleri Ve Yaşlı Bakım Evleri) 74, Psikolog (Kreş Ve Gündüz Bakımevleri) 233, Psikolog (Özel Eğitim Okulları) 1.482,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

Psikolog (Okul Öncesi Eğitim) 394 Klinik Psikolog 1.384, Psikolog (Diyaliz Merkezleri) 4 olarak toplamda 13.861 kişi olduğu, 4/1-c Kapsamında Ocak 2026 Dönemine ait Psikolog sayısının 7.231 olduğu,

2.7. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda özetle;

2.7.1. Bakanlıktan kurum açma izni ve ruhsatı alarak faaliyet gösteren özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde 2.802, özel okullarda 980 olmak üzere toplamda 3.782 psikolog görev yaptığı, ayrıca Bakanlığın taşra teşkilatında psikolog ünvanlı kadrolarda istihdam edilen 5 psikolog bulunduğu,

2.7.2. Okullarda rehber öğretmen kadrosunda görev yapan psikoloji mezunlarının, pedagojik formasyon dışında kalan psikolojik destek sunma yetki ve sınırlarının okul yönetimleri tarafından nasıl algılandığına ilişkin sistematik ve bilimsel verilere dayalı kapsamlı bir çalışma bulunmadığı,

2.7.3. Eğitim kurumlarında görev yapacak personelin görev tanımları, yetki alanları ve mesleki sorumluluklarının ilgili yasa, yönetmelik ve yönergeler çerçevesinde açık biçimde tanımlandığı ve bu hizmetlerin bireysel yorumlara dayalı olarak farklılaşmasının önüne geçilmesinin hedeflendiği,

2.7.4. Özel öğretim kurumlarında görevli eğitim personelinin, kurumlarıyla kendi aralarında rızaları ile asgari ücretten az olmamak üzere yaptıkları iş sözleşmesinde belirtilen haklara ve ilgili mevzuattaki haklara sahip oldukları,

2.7.5. MEB Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin 14'üncü maddesinde uzman öğretici kadrosunda görev yapan psikoloğun görevlerinin (BEP uygulamaları, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini planlamak, aile eğitimi çalışmaları vb.) ayrıntılı olarak düzenlendiği ve kayıtlı özel eğitim ihtiyacı olan birey sayısına bağlı olarak kurumlarda zorunlu personel görevlendirilmesine ilişkin düzenlemeler yapıldığı,

2.7.6. Psikologların görev alabileceği destek eğitim modüllerinin 14.09.2024 tarihli Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile belirlendiği, çalışma sürelerine ilişkin düzenlemelerin mevzuat hükümleri doğrultusunda saptandığı,

2.7.7. MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapılan değişiklik ile Bakanlık bünyesinde rehberlik ve psikolojik danışma merkezi tanımlandığı ve bu merkezlerde psikologların görev alabilmelerine imkân sağlandığı (mevcut durumda 109 merkez bulunduğu),

2.7.8. Talim ve Terbiye Kurulunun 9 sayılı Kararı kapsamında Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü/Anabilim Dalı, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü/Anabilim Dalı ve Psikoloji Bölümü mezunlarının rehberlik alanında değerlendirildiği,

2.8. Sağlık Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda özetle;

2.8.1. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarz-ı İcrâsına Dair Kanun'un 13'üncü maddesi uyarınca bir kişinin bedeni ve akli durumu hakkında rapor düzenlemeye yalnızca tabiplerin yetkili olduğu, psikologların sağlık raporu düzenleme ve imzalama yetkisinin bulunmadığı, bu durumun bir hak kaybı değil, görev ve yetki dağılımının doğal bir sonucu olduğu,

2.8.2. Anılan Kanun'un Ek 13'üncü maddesinde tanımlanan klinik psikologların; hastalık olarak tanımlanmayan durumlarda psikoterapi işlemleri yapabildiği, ancak hastalık durumlarında psikoterapi uygulamalarını yalnızca uzman tabibin teşhisine ve yönlendirmesine bağlı olarak gerçekleştirebildikleri,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

2.8.3. Klinik psikologların bağımsız olarak hastalık teşhisi koyma veya tedavi yönlendirmesi yapma yetkisinin bulunmadığı,

2.8.4. Sağlık Bakanlığında 3.839 psikolog ve 51 klinik psikolog, üniversitelerde 287 psikolog ve 81 klinik psikolog, özel sektörde ise 838 psikolog ve 1.702 klinik psikolog olmak üzere toplamda 4.964 psikolog ile 1.834 klinik psikoloğun görev yaptığı,

2.8.5. 29.03.2025 tarihinde yürürlüğe giren Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmeliğin Geçici 1'inci maddesi uyarınca, muhtelif adlar altında faaliyet gösteren işyerlerinin Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilerek ruhsatlandırılması için 31.12.2025 tarihine kadar (toplamda 9 ay) süre verildiği ve bu sürenin uyum sağlamak için yeterli ve makul olduğu,

2.8.6. Özel Sağlık Tesislerinin Denetimi Hakkında Yönetmeliğin 21'inci maddesi kapsamında sağlık meslek mensuplarının kendi adlarına ruhsatlandırılmış birim olmaksızın sağlık hizmeti sunamayacağı, izinsiz/ruhsatsız faaliyetlerin Valilikçe durdurulacağı, idari para cezası ve savcılığa suç duyurusu müeyyidelerinin uygulanacağı,

2.8.7. Bu kapsamda Ocak-Şubat 2026 tarihleri arasında ruhsatsız olarak faaliyet gösteren klinik psikolog sağlık meslek hizmet birimlerinde 239 ihlal tespit edildiği ve yaptırım uygulama süreçlerinin devam ettiği,

2.9. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Eğitim-Öğretim Dairesi Başkanlığı tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda özetle;

2.9.1. Yükseköğretim kurumları bünyesinde yer alan aynı isimli örgün, açık ve uzaktan eğitim-öğretim programlarının eşdeğer sayıldığı, fakülte adı ayrı olmasına rağmen program adlarının aynı olması halinde bu programların birbirine denk kabul edildiği,

2.9.2. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un Ek 13'üncü maddesinde Klinik Psikolog tanımının ve eğitim şartlarının (psikoloji/PDR lisansı üzerine klinik psikoloji yüksek lisansı veya diğer lisanslar üzerine klinik psikoloji doktorası vb.) düzenlendiği,

2.9.3. Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 18.07.2018 tarihli toplantısında; Uygulamalı Psikoloji kavramının daha kapsayıcı bir üst alan adı olduğu, bu ad altında klinik, endüstri-örgüt, adli psikoloji gibi farklı uzmanlık alanlarının yer aldığı, bazı üniversitelerin spesifik uygulama alanı belirtmeksizin Uygulamalı Psikoloji diploması vermesinin hatalı bir isimlendirme olduğu ve düzeltilmesinin uygulanamayacağının değerlendirildiği,

2.9.4. Adli Psikoloji, Gelişim Psikolojisi, Sosyal Psikoloji, Uygulamalı Psikoloji vb. birçok farklı alt anabilim dalından mezun olanların diplomalarının klinik psikoloji adı altında tescil edilmesinin uygun olmadığına karar verildiği,

2.9.5. Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 18.02.2026 tarihli kararı ile; Uygulamalı Psikoloji alanından yüksek lisans/doktora diploması almış tüm mezunların Klinik Psikolog olarak tescil edilmeyeceği, ancak mağduriyet oluşturmamak üzere 18.07.2018 tarihinden önce diplomasında alt alan olarak Klinik Psikoloji yazanların doğrudan tescil edileceği,

2.9.6. Alt alanı belirtilmemiş Psikoloji ve Uygulamalı Psikoloji mezunlarının diplomalarının 1219 sayılı Kanun uyarınca Klinik Psikoloji olarak tesciline ilişkin bireysel başvurularının değerlendirmeye alınacağı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

2.9.7. Klinik psikolog ünvanını haiz olma hususuna ilişkin değerlendirmenin, 1219 sayılı Kanun kapsamında ilgililerin lisans/yüksek lisans/doktora programlarında gördükleri öğrenimler ve tez konularına göre bireysel olarak incelendiği,

açıklamaları Kurumumuza bildirilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın;

3.1. *"Devletin temel amaç ve görevleri"* başlıklı 5'inci maddesi; *"Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."*

3.2. *"Çalışma ve sözleşme hürriyeti"* başlıklı 48'inci maddesi; *"Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.*
Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır."

3.3. *"Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı"* başlıklı 74'üncü maddesi; "*…Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler…*"

3.4. *"İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği"* başlıklı 123'üncü maddesi; *"İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir."*

3.5. *"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları"* başlıklı 135'nci maddesi;
"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.
Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz.
Bu meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar.
Bu meslek kuruluşları ve üst kuruluşları organlarının seçimlerinde siyasi partiler aday gösteremezler.
Bu meslek kuruluşları üzerinde Devletin idari ve mali denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir.
Amaçları dışında faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine, kanunun belirlediği merciin veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine mahkeme kararıyla son verilir ve yerlerine yenileri seçtirilir.
Ancak, milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, meslek kuruluşlarını veya üst kuruluşlarını faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu merciin kararı, yirmidört saat içerisinde görevli hakimin onayına sunulur. Hakim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkar."

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun *"Kurumun görevi"* başlıklı 5'inci maddesinde; "*Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir…"

5. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Tesis edilen sınıflar"* başlıklı 36'ıncı maddesinin *"Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı"* başlıklı üçüncü bendinde; *"Bu sınıf, sağlık hizmetlerinde (Hayvan sağlığı dahil) mesleki eğitim görerek yetişmiş olan tabip, diş tabibi, eczacı, veteriner hekim gibi memurlar ile bu hizmet sahasında çalışan yüksek öğrenim görmüş fizikoterapist, tıp teknoloğu, ebe, hemşire, sağlık memuru, sosyal hizmetler mütehassısı, biyolog, pisikolog, diyetçi, sağlık muhendisi, sağlık fizikçisi, sağlık idarecisi ile ebe ve hemşire, hemşire yardımcısı, (Fizik tedavi, laboratuvar, eczacı, diş anestezi, röntgen teknisyenleri ve yardımcıları, çevre sağlığı ve toplum sağlığı teknisyeni dahil) sağlık savaş memuru, hayvan sağlık memuru ve benzeri sağlık personelini kapsar.*
Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetler, lüzumu halinde bedeli döner sermaye gelirlerinden ödenmek kaydıyla, Bakanlıkça tespit edilecek esas ve usullere göre hizmet satın alınması yoluyla gördürülebilir."

6. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un ek 13'üncü maddesi; *"a) Klinik psikolog; psikoloji veya psikolojik danışma ve rehberlik lisans eğitimi üzerine klinik ortamlarda gerekli pratik uygulamaları içeren klinik psikoloji yüksek lisansı veya diğer lisans eğitimleri üzerine psikoloji veya klinik psikoloji yüksek lisansına ilaveten klinik psikoloji doktorası yapan sağlık meslek mensubudur.*
Klinik psikolog, nesnel ve yansıtmalı ölçüm araçları, gözlem ve görüşme teknikleri kullanarak psikolojik değerlendirme ile uluslararası teşhis ve sınıflama sistemlerinde hastalık olarak tanımlanmayan ve Sağlık Bakanlığının da uygun bulduğu durumlarda psikoterapi işlemleri yapar. Hastalık durumlarında ise ancak ilgili uzman tabibin teşhisine ve tedavi için yönlendirmesine bağlı olarak psikoterapi uygulamalarını gerçekleştirir.
Psikoloji lisans eğitimi üzerine ilgili mevzuatına göre Sağlık Bakanlığınca uygun görülen psikolojinin tıbbi uygulamalarıyla ilgili sertifikalı eğitim almış ve yeterliliğini belgelemiş psikologlar sertifika alanlarındaki tıbbi uygulamalarda görev alabilirler.
Uzman tabibin teşhis ve yönlendirmesiyle ya da bağımsız olarak yapılabilecek mesleki uygulamalar, bu bentteki prensipler çerçevesinde Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

7. Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik'in;

7.1. *"Sağlık Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımları"* başlıklı Ek 1'de; *"Klinik psikolog*
a) Uluslararası Hastalık Sınıflandırma (ICD – 10) listesinde F00 ile F99 kodları arasında yer alan hastalıklarda ilgili uzman tabibin teşhisine ve tedavi için yönlendirmesine bağlı olarak, hastalara eğitimini aldığı terapi ve psikolojik destek hizmetlerini verir.
b) Gözlem ve görüşme teknikleri kullanır; eğitimini almış olmak kaydı ile zeka, kişilik, gelişim, nöropsikolojik testler, ilgi, tutum ve uyum envanterleri gibi araçları uygular ve yorumlar.
c) Kullandığı ölçme, değerlendirme yöntemlerinin psikometrik özelliklerine, verdiği psikolojik hizmetlerin ya da eğitim programlarının etkinliğinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar/araştırmalar yapar.
ç) Eğitimini almış olduğu alanlarda hastalara, hasta yakınlarına, ekipteki tüm elemanlara insan ve davranışları hakkında kuramsal ve uygulamalı eğitimler verir.
d) Toplum ruh sağlığını korumaya yönelik faaliyetlere katılır, katkı sağlar.
e) Psikolojik değerlendirme ile hastalık olarak tanımlanmayan ve Ek-1/A de yer alan durumlarda eğitimini aldığı psikoterapi uygulamalarını yapar.
f) Gerekli durumlarda bireyler ya da aileleri için krize müdahale, travma ve afetlerde bireysel/grup psikolojik yardım ya da eğitimini aldığı psikoterapi uygulamalarını yapar ve/veya yapılmasını önerir."

7.2. *"Diğer Meslek Mensuplarının Sağlık Hizmetlerinde İş ve Görev Tanımları"* başlıklı ek 2'de; *"Psikolog*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

a) Psikoloji lisans eğitimi üzerine ilgili mevzuatına göre Bakanlıkça uygun görülen psikolojinin tıbbi uygulamalarıyla ilgili sertifikalı eğitim almış ve/veya yeterliliğini belgelemiş psikologlar, klinik psikoloğun sorumluğunda test teknik ve yöntemlerini uygular ve raporlar, hasta görüşmesi yapar. Psikolojik rehabilitasyon hizmeti, afet ve kriz ile özel alanlara yönelik psikolojik destek hizmeti verir. Taburcu olan hastaların izlem, görüşme, danışmanlık hizmetlerine katkı sağlar.
b) Uluslararası teşhis ve sınıflama sistemlerinde hastalık olarak tanımlanmayan psikologları doğrudan ilgilendiren durumlarda ayaktan, yatan ve kronik hastalığı olan hastalara ve yakınlarına klinik psikoloğun ve/veya psikiyatri uzmanının sorumluluğunda psikolojik destek hizmetleri verir.
c) Toplum ruh sağlığını korumaya yönelik faaliyetlerde görev alır.
ç) Çalıştıkları kurumlarda diğer çalışanlara yönelik psikolojik destek eğitimleri verir.
d) Psikoteknik değerlendirme yapar.
e) Eğitimini almış olduğu alanda hastalara, hasta yakınlarına, ekipteki tüm elemanlara duygu, düşünce, davranış ve bedensel hastalıkların ilişkileri, tutumların ve davranışların değiştirilmesi, stres gibi insan davranışları, hakkında kuramsal ve uygulamalı bilgi verir."

8. Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik'in *"Tanımlar"* başlıklı 4'üncü maddesi; *"ç) Sağlık meslek mensubu: Klinik psikolog, hemşire, hemşireliğe eşdeğer sağlık memuru, ebe, fizyoterapist, odyolog, diyetisyen, dil ve konuşma terapisti, podolog ve iş ve uğraşı terapistini (ergoterapist),"*

hükümlerine haizdir.

IV. KAMU DENETÇİSİ ÖZCAN YILDIZ'IN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

9. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilerek hazırlanan "Tavsiye Karar Önerisi" Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

10. Başvuran; psikoloji lisans mezunlarının mevcut mevzuatta diğer sağlık meslek gruplarından farklı değerlendirilmesinin eşitlik ilkesine aykırı olduğunu, psikologların, 657 sayılı Kanun ve Danıştay kararlarında sağlık alanında kabul edilmelerine rağmen Sağlık Bakanlığı uygulamalarında sağlık personeli sayılmamasının idari çelişki oluşturduğunu belirterek, serbest meslek icrasının önündeki engellerin kaldırılmasını, uygulamadaki tutarsızlıkların giderilmesini ve psikoloji lisans mezunlarının sağlık meslek mensubu olarak kabul edilmesini talep etmektedir.

11. Kamu Denetçiliği Kurumu, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmakla görevli anayasal bir kurumdur.

12. İdareler tarafından Kurumumuza gönderilen bilgi-belge ve ek evraklar incelendiğinde;

12.1. Ocak 2026 verilerine göre Türkiye'de kamuda 7.231, özel sektör ve diğer statülerde ise 13.861 olmak üzere toplamda 21.000'den fazla psikolog ve klinik psikolog görev yapmaktadır. Adalet Bakanlığı bünyesinde 1.538 psikolog adli destek ve ceza infaz kurumlarında çalışırken; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde 2.237 psikolog il müdürlükleri, çocuk evleri, huzurevleri ve kadın konukevleri gibi sosyal hizmet alanlarında istihdam edilmektedir. Sağlık Bakanlığı ve üniversitelerde toplam 4.258 psikolog ve klinik psikolog yer alırken, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı özel ve taşra teşkilatlarında 3.787 psikolog görev almaktadır. Çalışma süreleri ve özlük hakları bakımından ceza infaz kurumlarında bilfiil

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

hükümlülerle çalışan personele, aylık azami 5,41 gün, yıllık ise 65 gün olacak şekilde (her 360 güne 90 gün) fiili hizmet süresi zammı (yıpranma payı) uygulanmaktadır.

12.2. Adalet Bakanlığına bağlı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinde görevli psikologlar; mağdurlara psiko-sosyal destek sağlama, sosyal inceleme raporu hazırlama ve adli görüşme odalarında yargı makamları ile mağdur arasında köprü vazifesi görme gibi kritik görevler üstlenmektedir. Bu süreçte hazırlanan adli görüşmeci raporları klasik bir bilirkişi raporu niteliğinde olmayıp, hâkim açısından bağlayıcılığı bulunmayan tamamlayıcı ve bilgilendirici belgelerdir. Ceza infaz kurumlarındaki psikologlar ise hükümlü ve personelin ruh sağlığını koruyucu, kuruma ve topluma uyumu sağlayıcı psiko-sosyal yardım servislerinde görev yapmaktadır.

12.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında görevli psikologlar, Aile Sosyal Destek Programı kapsamında ihtiyaç tespiti, planlama ve vaka takibi süreçlerinin tüm aşamalarında bütüncül bir yaklaşımla yer almaktadır. Çocuk evlerinde sosyal servis elemanı veya grup sorumlusu olarak çalışan meslek elemanları; çocukların uyumu, mahkeme süreçleri, eğitim takibi, aile bağlarının güçlendirilmesi ve reşit olma sonrası hayata hazırlanması gibi süreçleri yürütmektedir. Bu yatılı kuruluşlarda mesai saatleri dışında tutulan nöbetler ise kuruluşun 24 saat kesintisiz, güvenli ve düzenli işleyişini sağlamaya yönelik olduğundan ağırlıklı olarak "idari gözetim ve koordinasyon" niteliği taşımaktadır. Ancak çocuk evlerindeki nöbetçi amirler, mesai dışındaki tüm acil durumlardan ve çocuklara yönelik her türlü mesleki müdahale süreçlerinden de doğrudan sorumludur.

12.4. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile özel okullarda görev yapan psikologların görevleri, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı uygulamaları, psikolojik danışma, rehberlik ve aile eğitimi olarak net bir şekilde tanımlanmıştır. Ayrıca yapılan mevzuat değişiklikleriyle oluşturulan rehberlik ve psikolojik danışma merkezlerinde de psikologların istihdamına imkân sağlanmıştır.

12.5. Sağlık Bakanlığının yasal düzenlemelerine göre, bir kişinin bedeni ve akli durumu hakkında sağlık raporu düzenleme yetkisi sadece tabiplere ait olup psikologların rapor imzalama yetkisi bulunmamaktadır. Klinik psikologlar ise hastalık tanısı konulmayan durumlarda bağımsız psikoterapi yapabilirken, hastalık durumlarında ancak uzman bir tabibin teşhisi ve yönlendirmesine bağlı olarak tedavi sürecine katılabilmektedir; bağımsız teşhis koyma veya tedavi yönlendirme yetkileri yoktur. Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik doğrultusunda, muhtelif adlar altında çalışan ruhsatsız işyerlerinin mevzuata uygun hale getirilmesi için 31.12.2025 tarihine kadar verilen uyum süresi sona ermiş olup, 2026 yılının ilk aylarında yapılan denetimlerde ruhsatsız faaliyet gösteren klinik psikolog birimlerinde 239 ihlal tespit edilerek yaptırım süreci başlatılmıştır.

12.6. Mesleğin icra, unvan ve yetki belirsizliklerini çözmek amacıyla Cumhurbaşkanlığı Sağlık Politikaları Kurulu; Sağlık Bakanlığı bünyesinde ilgili kurumlar, meslek örgütleri ve bilim insanlarının katılımıyla teknik bir üst kurul kurulmasını ve mesleki standartların uluslararası normlarla (Avrupa Psikologlar Dernekleri Federasyonu - EFPA) uyumlu hale getirilmesini önermektedir.

12.7. Yükseköğretim Kurulu kararlarına göre, üniversitelerdeki aynı isimli örgün, açık ve uzaktan eğitim programları birbirine eşdeğer kabul edilmektedir. Klinik psikolog unvanı alabilmek için 1219 sayılı Kanun gereğince psikoloji veya PDR lisansı üzerine klinik psikoloji yüksek lisansı ya da farklı bir lisans üzerine klinik psikoloji doktorası yapılması zorunludur. YÖK, Uygulamalı Psikoloji kavramının klinik, endüstri ve adli psikoloji gibi alanları barındıran genel bir üst alan adı olduğunu, bu nedenle bu alandan mezun olanların doğrudan Klinik Psikolog olarak tescil edilmeyeceğini karara bağlamıştır. Ancak geçmişteki mağduriyetleri önlemek adına, 18.07.2018 tarihinden önce diplomasında alt alan olarak Klinik Psikoloji yazanların tescilleri doğrudan yapılmakta, alt alanı belirtilmemiş olan mezunların bireysel başvuruları ise gördükleri öğrenim, aldıkları dersler ve tez konularına göre kurul tarafından tek tek incelenerek değerlendirilmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

13. Benzer şekilde Kurumumuza psikologlar tarafından yapılmış olan başvurularda, başvuranlar Maltepe Üniversitesi Klinik Psikoloji Tezli Yüksek lisans programı mezunu olmalarına rağmen resmi bölümün Psikoloji Tezli Yüksek Lisans olduğu gerekçesi ile hem klinik psikolog olarak tescillerinin yapılmadığını belirterek tescillerinin yapılmasını ve mezuniyetlerinin YÖK tarafından eşdeğer kabul edilmesini talep etmişlerdi.

13.1. İlgili dosyaların inceleme sürecinde, Maltepe Üniversitesi ile Yükseköğretim Kurulu ile yapılan yazışmalarda, başvuran ile benzer durumda Maltepe Üniversitesi mezunu 127 kişi olduğu, bununla birlikte Doğuş Üniversitesi ve İstanbul Arel Üniversitesi mezunu öğrencilerin de olduğu, öğrencilerin mağduriyetinin giderilmesi için Yükseköğretim Kurulu, Sağlık Bakanlığı ve üniversitelerin kendi içerisinde yazışmalar yaptığı ve bu yazışmaların sonucunda bazı öğrencilerin klinik psikolog olarak kabul edildiği bilgileri edinilmiştir. Şikayet konusu uyuşmazlığın başvuranlar ile sınırlı olmadığı, çok sayıda kişiyi etkilediği ve konunun yargının gündemini de meşgul ettiği, bu noktada bireysel çözümden ziyade genel bir çözüm anlayışını benimseyen Kamu Denetçiliği Kurumu, YÖK, Sağlık Bakanlığı ve başvuranlar ile çok sayıda telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir. Konunun önemine dikkat çekilmiş ve mağduriyetlerin nasıl giderilebileceği noktasında istişare edilmiştir.

13.2. Süreç devam ederken Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 18.07.2018 tarihli toplantısında klinik psikoloji alanında yapılan yüksek lisans ve doktora programlarından mezun olup diplomaları Klinik Psikoloji olarak tescil edileceklere ilişkin alınan 2018.35-5390 numaralı kararın; (a.) fıkrasında yer alan "sadece" ibaresinin karar metninden çıkarılmasına, (b.) fıkrasının "b. Psikoloji ile Uygulamalı Psikoloji alanından yüksek lisans/doktora diploması almış tüm mezunların Klinik Psikolog olarak tescil edilmemesine ancak mağduriyet oluşturmamak üzere bu kararın çıktığı tarih olan 18.07.2018 tarihinden önce; "Uygulamalı Psikoloji" üst alanının yanı sıra "Klinik Psikoloji" eğitimi alarak diplomasında alt alanı yazılmış olan diplomaların doğrudan tescil edilmesine; alt alan belirtilmemiş "Psikoloji" ve "Uygulamalı Psikoloji" mezunlarının diplomalarının 1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun Ek 13 üncü maddesi uyarınca Klinik Psikoloji olarak tesciline ilişkin bireysel başvurularının değerlendirilmeye alınmasına, şeklinde değiştirilmesine, Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 18.02.2026 tarihli toplantısında karar verilmiştir.

13.3. Bu karar üzerine başvuran, Maltepe Üniversite ile birlikte hareket ederek Sağlık Bakanlığı nezninde tescil aldığını belirtmiştir. Şikayete konu uyuşmazlığın klinik psikolog olarak tescil edilmeme aşaması dostane çözüm usulü ile çözülmüş bulunmaktadır.

13.4. Bununla birlikte başvuranın öğrenim görülen yüksek lisans/doktora programlarının klinik psikoloji yüksek lisans/doktora programları ile eşdeğer olup olmadığına ilişkin yapılan başvurusu henüz sonuçlandırılmamıştır. YÖK tarafından 2547 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından Üniversitelerarası Kurulun konuya ilişkin bildireceği görüşün akabinde değerlendirme yapılacağı belirtilmektedir. Henüz görüş bildirilmemiştir.

13.5. Üniversiteler Arası Kurul ile yapılan telefon görüşmesinde ilgili kişi, YÖK Yürütme Kurulu kararında yapılan kapsam değişikliği öncesi hem olumlu hem olumsuz kararlar çıktığını, değişiklik sonrası karar çıkmadığını, konu ile ilgili çok sayıda başvuru bulunduğunu, inceleme yapan komisyon sayısının artırıldığını, ilke kararlarının alındığını, ve bir-iki ay içerisinde kararların çıkmaya başlayacağını öngördüklerini ve akabinde YÖK tarafından nihai kararın verileceğini belirtmiştir.

13.6. Gelinen noktada başvuranın Sağlık Bakanlığı nezninde klinik psikolog tescilini aldığı, yine de eşdeğerlik başvurusunun önem arz ettiği, Yürütme Kurulu kararında yapılan değişiklik sonrası başvuru sayısında artış yaşandığı, Üniversiteler Arası Kurul ve YÖK tarafından sürecin bir program dahilinde yürütüldüğü ve başvuranlara yönelik de karar alınması sürecinin devam ettiği, ilgili idarelerin başarılı bir koordinasyon süreci yürüterek mağduriyetleri giderme konusunda tutarlı davrandıkları ve gerekli iş ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

işlemleri tesis ettikleri anlaşılmıştır. Bu gerekçeler ile başvurular hakkında Dostane Çözüm Kararı verilmiştir.

14. Diğer taraftan psikologluk mesleğine bakıldığında, psikologlar insan davranışlarını, duygularını, zihinsel süreçlerini ve bunların arkasındaki motivasyonları gözlem, ölçüm ve test gibi sağlam bilimsel metodolojiler kullanarak inceleyen ve analiz eden profesyoneldir. Eğitim ve ceza adaletinden pazarlama, spor, siyaset ve iş dünyasına kadar pek çok farklı sektörde; okullarda, hastanelerde veya devlet kurumlarında görev alabilirler. Temel işleri, kanıta dayalı yöntemlerle araştırma yapmak, davranış kalıplarını bularak geleceği tahmin etmek ve bireylere ya da gruplara rehberlik etmektir[1]. Modern dünyada bu meslek, bireyleri duygusal ve fiziksel zararlardan korumak, onlara günlük hayatın getirdiği ilişkisel, finansal veya iş yeri kaynaklı ağır streslerle başa çıkabilecek zihinsel kapasiteyi kazandırmak adına hayati bir rol oynar. Psikologlar sayesinde insanlar karar verme mekanizmalarını geliştirebilir, streslerini yönetebilir, geçmiş hatalarından ders çıkararak daha başarılı bir kariyere, daha sağlıklı ilişkilere, yüksek özgüvene ve güçlü bir iletişime sahip olabilirler. Kısacası psikologluk; toplumun ve bireylerin ruh sağlığını korumak, iş yerlerinde üretkenliği artırmak, okullarda öğrenme güçlüğü çeken çocuklara destek olmak ve insan yaşamının kalitesini her alanda yukarı taşımak için vazgeçilmez bir öneme sahiptir[2].

15. İlgili idarelerden Kurumumuza intikal eden cevabi yazılarda açıkça görüldüğü üzere, psikolog meslek mensuplarının; sağlık, adalet, eğitim ve sosyal hizmet gibi devletin pek çok farklı kritik alanında asli ve sürekli kamu hizmetlerini yürütmekte olup ruh sağlığının korunmasında kritik bir role sahiptir.

16. Adalet Bakanlığı verilerine göre adli görüşme odalarında, çocuk teslim bürolarında ve ceza infaz kurumlarının psiko-sosyal yardım servislerinde mağdurların ve hükümlülerin topluma kazandırılması ile yargı süreçlerinin sağlıklı işletilmesinde köprü vazifesi gören psikologların sistem için hayati bir konumda oldukları, keza Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı teşkilatlarında da binlerce psikoloğun hizmet sunduğu sabittir. Cumhurbaşkanlığı Sağlık Politikaları Kurulunun cevabında da vurgulandığı üzere, ülkemiz sağlık sisteminde psikologlar, akut travmalardan kronik durumlara kadar kritik bir hizmet sunmaktadır.

17. Uyuşmazlığın temelinde, bu denli hayati bir kamu hizmeti sunan meslek grubunun hukuki statüsünün çeşitli norm ve hukuki düzenlemeler ile belirlenmiş olması diğer bir deyişle istihdam sınıfı, alınan eğitime dair nitelendirme ve mesleğin icrası noktasında psikologluk mesleğini tüm yönleri ile düzenleyen tek bir hukuki normun olmamasının yattığı düşünülmektedir.

18. Aynı niteliklere ve eğitime sahip bir meslek grubunun, mali ve özlük hakları yönünden 657 sayılı Kanun uyarınca Sağlık Hizmetleri Sınıfında değerlendirilmesi, Yükseköğretim Kurulu ve Danıştay kararlarıyla istikrar kazanmış biçimde Sağlık Bilimi Lisansiyeri olarak tescil edilmesi, ancak ruhsatlandırma, muayenehane açma ve serbest meslek icrası bağlamında Sağlık Bakanlığı tarafından sağlık meslek mensubu olarak kabul edilmemesi göz önünde bulundurulduğunda, farklı amaçlara hizmet eden bu uygulamaların Anayasa'nın 123'üncü maddesinde düzenlenmiş olan idarenin bütünlüğü ilkesi uyarınca, ilgili idareler tarafından tutarlı bir biçimde ve eşgüdüm halinde uygulanmasını gerektirdiği değerlendirilmektedir.

19. 1219 sayılı Kanun'un Ek 13'üncü maddesinde diyetisyen, fizyoterapist, dil ve konuşma terapisti gibi sağlık alanında faaliyet gösteren meslek grupları doğrudan lisans eğitimleri ile sağlık meslek mensubu kabul edilirken; eğitimini sağlık bilimleri temelinde alan ve idari yargı kararlarıyla bu durumu onanan psikologların, bu unvanı serbestçe kullanabilmek ve işyeri açabilmek için Klinik Psikoloji alanında yüksek

[1] https://www.udc.edu/news/2018/03/importance_psychology_todays_world

[2] https://www.northumbria.ac.uk/study-at-northumbria/courses/msc-psychology-distance-learning-dtdppy6/what-is-psychology-blog-org/

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

lisans yapma koşulunun aranması psikoloji alanında alınan lisans eğitiminin mesleğin icrası bakımından yeterli kabul edilmediğini göstermektedir.

20. Ülkemizde psikoloji lisans eğitimi ağırlıklı olarak fen-edebiyat, dil tarih coğrafya, sosyal bilimler veya edebiyat fakülteleri bünyesinde kuramsal ve araştırma temelli verilmekte olup, bu eğitimin zorunlu klinik staj ve süpervizyon içermediği görülmektedir. Lisans müfredatlarına bakıldığında psikoterapi ve klinik uygulamaya ilişkin derslerin büyük ölçüde seçmeli olduğu, psikopatolojiye dair içeriğin sınırlı kaldığı, ayrıca uygulamalı veya denetimli klinik eğitiminin zorunlu bir bileşen olarak öngörülmediği anlaşılmaktadır.

21. Klinik psikoloji yüksek lisansına bakıldığında ise; psikopatoloji, psikoterapi kuramları, danışan görüşmesi, süpervizyon ve zorunlu klinik staj gibi doğrudan danışanla çalışmaya yönelik yapılandırılmış bir eğitim sürecini içerdiği görülmektedir. Bu durum mesleğin icrası bakımından psikoloji eğitim müfredatında da bir takım değişiklik ve düzenlemeler yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

22. Bu çerçevede psikologluk mesleğinin icrası noktasında aranan yetkinliklerin sağlanması için Yüksek Öğretim Kurulu tarafından, psikoloji lisans eğitim müfredatının öncelikle fakülte yapısı, bunun yanında zorunlu klinik staj ve süpervizyon bakımından yeniden ele alınması ya da lisans mezunu psikologların klinik psikolog statüsüne erişiminin yeterli seviyede sağlanması bakımından klinik psikoloji yüksek lisans programlarının kontenjan ve kapasitesinin arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

23. Psikologluk mesleğinin asli görev alanı, birey ve toplum sağlığının korunması ve iyileştirilmesi olduğundan, bu mesleğin doğrudan sağlık alanı içerisinde yer alması, koruyucu ruh sağlığı hizmetlerinden klinik değerlendirme ve tedavi planlarına kadar uzanan bu sürecin, mesleğin tıbbi sistemin ayrılmaz bir parçası olduğunu göstermesi, bu asli nitelik gereğince, psikologların eğitim, unvan, yetki ve uygulama standartlarının belirlenmesinde, denetlenmesinde ve mesleki haklarının güvence altına alınmasında Sağlık Bakanlığının görev ve yetkilerinin olmasının yanı sıra, psikologluk mesleğinin tanımını eğitim standartlarını etik kurallarını, disiplin ve denetim mekanizmalarını düzenleyecek sahte ve yetkisiz uygulamaların önlenmesini sağlayacak Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşunun kurulmasının önünü açacak bir meslek yasası çalışmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

24. Bu bağlamda, toplum ruh sağlığının korunması, sahte meslek icrasının önlenmesi ve etik standartların denetlenebilmesi için psikologlara Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşu statüsü kazandıracak müstakil bir meslek yasasının hazırlanması amacıyla yasama organı nezdinde inisiyatif alınması, bu yasal altyapının kurulması sürecinde, ilgili mevzuat ve idari uygulamalar arasındaki uyumun sağlanması, mesleğin icrası bakımından aranan yetkinliklerin sağlanması için psikoloji eğitim müfredatına yönelik çalışmaların yapılması, mesleğin eğitim, ruhsatlandırma, yetki ve özellikle psikolog/klinik psikolog unvan belirsizliklerinin kurumlar arası idari uygulama birliğini sağlamak adına Sağlık Bakanlığının koordinasyonu ve öncülüğünde başta Yüksek Öğretim Kurulu olmak üzere, ilgili bakanlıklar, yükseköğretim kurumları ve meslek örgütlerinin katılımıyla gerekli çalışmaların yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

25. 28.03.2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinde yer alan iyi yönetim ilkeleri çerçevesinde yapılan incelemede; Kurumumuzun bilgi ve belge talebine süresi içinde cevap verildiği ve idarenin başvuranla ilgili işlemlerinde makul sürede karar verme ilkesine uygun davrandığı tespit edilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

26. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek yetkili ve görevli mahkemelerde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle; **BAŞVURUNUN KABULÜNE,**

Toplum ruh sağlığının korunması, sahte meslek icrasının önlenmesi ve etik standartların denetlenebilmesi için psikologlara Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşu statüsü kazandıracak müstakil bir meslek yasasının hazırlanmasına yönelik çalışma yapılması, psikologluk mesleğinin; eğitim, ruhsatlandırma, yetki ve özellikle psikolog/klinik psikolog unvan belirsizliklerinin kurumlar arası idari uygulama birliğini sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması, mesleğin icrası için aranan yetkinlikler açısından psikoloji eğitim müfredatına yönelik çalışmaların yapılması adına başta Yüksek Öğretim Kurulu olmak üzere, ilgili bakanlıklar, yükseköğretim kurumları ve meslek örgütlerinin katılımıyla Sağlık Bakanlığının koordinasyonu ve öncülüğünde gerekli çalışmaların yürütülmesi hususunda **SAĞLIK BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; Sağlık Bakanlığı tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemlerin veya başlatılacak çalışmaların otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURAN VEKİLİNE** ve **SAĞLIK BAKANLIĞINA** tebliğine,

Kararın ayrıca başvuru konusu ile ilgili oldukları değerlendirilen ve söz konusu koordinasyonda yer alması gerektiği düşünülen **ADALET BAKANLIĞINA, AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞINA, ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞINA, MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA VE YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA** tebliğine,

Kararın bilgi edinilmesi amacı ile **SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNA** sunulmak üzere **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GENEL SEKRETERLİĞİNE** ve **SAĞLIK POLİTİKALARI KURULUNA** sunulmak üzere **CUMHURBAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERLİĞİNE** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Mehmet AKARCA
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 8482-33be-9398 Belge Doğrulama Adresi: https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/

Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA
Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65
e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr
Kep Adresi: kamudenetciligikurumu@hs01.kep.tr